

Evropa: stavebnictví má dobré časy a zájem o expanzi na americký trh

Author: SF / pb | Published: 31.01.2008

Největší stavební společnosti v západní části Evropy podle průzkumu společnosti Deloitte charakterizuje především jejich mezinárodní, nebo jinak řečeno panevropská či dokonce globální působnost a s tím související expanze na nové trhy. Právě pro ně přineslo nedávné etapovité rozšíření Evropské unie o řadu zemí střední a východní Evropy (a také ze středomořské oblasti o Kypr a Maltu) řadu příležitostí. Dobrou zprávou pro budoucnost je skutečnost, že růst stavebního trhu ve střední a východní Evropě by měl v příštích letech pokračovat, přičemž i tady by se měly rozvíjet zejména podniky střední velikosti. Za zmínku těchto souvislostech stojí výsledky jiného průzkumu či ankety, nedávno provedeného ČTK. Z něj vyplynulo, že největší stavební firmy v České republice zatím mají vysloveně lokální charakter a omezenou teritoriální působnost. O zakázky v zahraničí v zásadě nestojí, protože poptávka na domácím trhu je tak vysoká, že do jisté míry překračuje kapacitu celého sektoru. Nejvíce zahraničních aktivit má u nás společnost Skanska CS. Tržby ze staveb za hranicemi tvoří 15 % jejího obrátu, většina z toho je ovšem realizována na Slovensku. O expanzi na ruský trh také usiluje firma Syner. Na této situaci se podle všeho nic nezmění ani v nejbližší budoucnosti, protože „doma“ mají stavebníci stále dost zakázek. Navíc v západní Evropě si své stavební trhy chrání, což platí zvláště pro Rakousko a Německo. České stavební firmy proto spíše směřují na východ, například na Slovensko, do Bulharska, Rumunska nebo Ruska.

Minulé období bylo ovšem pro některé evropské stavební společnosti neúspěšné nebo jim přineslo zhoršení finanční situace. V konkurenčním prostředí, kde jsou očekávání analytiků a akcionářů vysoká a vykázané výsledky společností do značné míry závisí na správném posouzení stavu rozpracovanosti stavebních projektů, je to významný faktor. Proto nikoli překvapivě si stavební odvětví jako celek, jehož výsledky vždy úzce závisí na celkové ekonomické situaci, zajišťuje spolehlivější peněžní toky a rozšiřuje svou základní nabídku stavebních prací o další služby. Díky tomuto trendu dochází k dalším akvizicím a konsolidaci v rámci celého sektoru.

Česká republika: premiant se všim všudy

Studie společnosti Deloitte mapuje i vývoj stavebnictví v jednotlivých evropských zemích v souvislosti s jejich hospodářským vývojem. Co se Česka týká, podle studie i v roce 2006 pokračoval zdravý ekonomický růst, když reálný hrubý domácí produkt se zvýšil o 6,1 %. Domácí poptávka byla nadále hlavním zdrojem růstu ekonomiky, a to díky silnému růstu reálných mezd, snižování nezaměstnanosti a růstu kupní síly v důsledku pokračujícího posilování české koruny.

Ve sféře stavební byla stejně jako v minulosti velice podstatná rezidenční výstavba. Ačkoli počet bytových jednotek dokončených během roku dosáhl výše 30 187, což je o 8 % méně oproti roku 2005, počet započatých jednotek představoval 43 700, tedy o 8 % více než v roce 2005. Jelikož se kupní síla obyvatelstva zvýšila a objem hypotečních úvěrů rostl, poptávka po bydlení se zvýšila úměrně těmto

faktorům. Odhady ukazují, že v příštích deseti letech by se počet dokončených bytových jednotek měl zvýšit o téměř 500 000.

Také nebytová výstavba zaznamenala v České republice v roce 2006 růst o více než 10 %, podpořený silným přílivem přímých zahraničních investic. Nejvýznamnějšími oblastmi nebytové výstavby přitom jsou průmyslové a komerční stavby. Stavebnictví v obou těchto oblastech se během roku dařilo, když nejvýraznější růst v nebytové výstavbě připadl na skladištní budovy. Objem stavebních prací v oblasti dopravní infrastruktury se zvýšil o 3 %, zatímco energetická a vodohospodářská výstavba zaznamenala velký pokles o více než 10 %. Hlavní investice do silniční sítě se plánují na ose Brno - Ostrava - Karlovy Vary, do roku 2010 by mělo být vybudováno dalších 930 km dálnic a 1 160 km silnic.

USA: příležitost pro evropské stavaře?

Evropské stavební společnosti dnes podle citované studie mají významnou příležitost prosadit se na lukrativním stavebním trhu Spojených států amerických. Systém dálnic (automobilová doprava je v USA primární, systém zahrnuje takřka sedm milionů kilometrů silnic), veřejné dopravy a železnic, na nichž jsou Spojené státy existenčně závislé, byl z větší části vybudován v období uplynulých šedesáti let, v mnoha ohledech je tedy přinejmenším technicky zastaralý a jeho velkou část bude třeba zrekonstruovat nebo dokonce nahradit. Kromě toho potřebují všechny druhy dopravy v USA výrazně zvýšit svou kapacitu, aby udržely krok s rostoucí a čím dál mobilnější populací Spojených států.

Stav a potřeby americké dopravní infrastruktury nepochybně poskytují velké možnosti pro mezinárodní a domácí investory, potažmo stavební společnosti. Mezi americkým a evropskými stavebními trhy ovšem existují zásadní rozdíly, které mj. pomáhají vysvětlit nervozitu a rozpaky, s kterými v USA přistupují k projektům partnerství veřejného a soukromého sektoru (tzv. PPP - Public Private Partnership). V pozadí stojí také politický systém země, konkrétně federální struktura, která přenáší většinu regulatorní odpovědnosti na jednotlivé státy a orgány místní správy. Každý stát má vlastní legislativu týkající se daní a cel, účasti soukromých subjektů ve veřejné infrastruktuře apod. Projekty, přesahující hranice více států, což například u rekonstrukcí není výjimečné, proto jsou z administrativního hlediska poměrně komplikované. V tomto směru je v USA situace obdobná poměrům v Evropě, kde je třeba dodržovat národní předpisy všech 50 evropských zemí.

Dalším významným faktorem v souvislosti s plánovanou rekonstrukcí dálniční sítě je existence FHTF - fondu, který je účelovým zdrojem financování dálničních projektů. Přestože mu v současné době chybí prostředky a očekává se, že dojde k jeho likvidaci, razantní politické rozhodnutí, např. zvýšení federální daně z pohonných hmot, by mohlo životaschopnost tohoto fondu obnovit a snížit tlak na rozpočet - a to by ve vztahu k PPP projektům působilo negativním směrem, protože ty jsou do značné míry východiskem z rozpočtové „nouze“, tedy situací, v níž státy nemají sílu na to, aby financovaly potřebné veřejné projekty.

Poznámka: údaje pro citovaný průzkum byly shromážděny z veřejně dostupných zdrojů, jako jsou výroční zprávy a ukazatele Federation de l'Industrie Europeenne de la Construction (FIEC), Overseas Economic

31.01.2008 11:16, SF / pb

Stavební forum

